

Naročilna lista: Celo leto 20 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inse-
rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravništvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

Naša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

„Naša Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in
petek. Uredništvo in upravništvo je v Mar-
iboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se
more govoriti vsaki dan samo od 11. do
12. ure. Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so pošiljne proste.
Telefon Interurban št. 115.

48. številka.

MARIBOR, dne 17. junija 1925.

Letnik I.

Malik v razkroju.

Pred par dnevi so javili iz Berlina nemalo senza-
cionalno vest, da se nahaja Stinnesov koncern, ena
največjih gospodarskih organizacij Nemčije v silnih te-
žavah. Obveznosti, nastale vsled spekulativno nepreteh-
tanih investicij in kopičenja stvarnih vrednot, da baje
znaša več sto milijonov zlatih mark, ki jih Stinnesove
banke spričo današnje situacije na denarnem in deviz-
nem trgu ne zmorejo. . . Izvršilni odbor zveze nemških
denarnih velepodjetij je z ozirom na prekarni položaj
podjetja Stinnes A. G. v posebni, nujno sklicani seji
ugotovil celokupno stanje ter je podvzel potrebne ko-
rake, da se koncernu pomaga z izdatno sanacijo iz ve-
like zagate.

Služaj Stinnes je veleznačilen za narodno-gospo-
darski položaj povojne Evrope, zlasti pa za njeno tako
zvano »kolonijalno politiko«. Stari Hugo Stinnes je bil
brez dvoma genij. Ustvarjal je male koncerne, ločene
po industrijskih panogah, jih posadil na močno bazo
svojih rudniških in transportnih podjetij ter se tako
igračkal s svojo najmilejšo idejo: z vertikalno organi-
zacijo v industriji in trgovini. S svojimi rokami in z
umom je zgradil mehanizem, čegar najfinejša kolesce
ni znal uravnati noben generalni ravnatelj, razen on,
Hugo Stinnes sen. Prišla je svetovna vojna. Stinnes je
postal dobavitelj nemške armade, država je postala nje-
gov dolжник. Iz tiste dobe datira razmah njegovega go-
spodarskega kraljestva. Ko je pokupil najvplivnejša
glasila javnega mnenja, je prenesel svojo oblast tudi v
politiko. Hugo Stinnes je bil na vrhuncu slave. Državni
kabinet je moral poslušati pred vsako zunanje-politično
odločitvijo na glasove, ki jih je sporočal kurir iz Frank-
furta in Mainza. . . Ko je Cuno (zvest znanemu geslu:
»Machen wir Deutschland arm, um die Deutschen reich
zu machen«) odprl zatvornice inflacijskega veletoka, v
času, ko je Nemčija financirala porušeni odpor, tedaj
se je Stinnes zdrzil iz svoje zaljubljenosti do vertikal-
ne črte in je — paralizirajoč razvrednotenje marke —
kupoval, kar mu je padlo v roke: tovarne, surovine,
prometna sredstva, posestva itd. Epidemija kupovanja
je besnela po vsej Nemčiji, a prednjačil je Stinnes, ki
je dobro vedel, da je to nujna zapoved konjunkturo, ka-
tero bo treba v danem času previdno korigirati. Tako je
mislil Hugo Stinnes star. in legel nenadoma v grob.
Svojem je zapustil ogromno premoženje, vredno okrog
eno milijardo zlatih mark.

V trenutku, ko je Nemčija pričela sanirati svojo
valuto, so napočili tudi za Stinnesa ozir. za njegove na-
slednike težki dnevi. Prehod iz inflacije v novo dobo je
tirjal finančnih žrtev in ker teh ni bilo — denarna
sredstva so ležala nakopičena v stvarnih dobrinah — je
nastala mučna situacija, kajti na domačem trgu ni bilo
povpraševanja, inozemstvo se pa tedaj, iz golega priča-
kovanja ni zanimalo za svežnje nemških delnic, ki so
jih obupani in skrbipolni agenti ponujali po inozem-
skih borzah. V tako zagato je zašlo končno tudi vele-
podjetje Stinnes. Sinova sta se klanjala maliku, ki ga
je postavil oče ob pravem času, še dolgo po njegovi
smrti, v času, ko ta »kult« v vrstah prebranih ha-
zarderjev na gospodarskem polju ni bil več priznan.
Malik »substancia« je ostal na svojih glinastih nogah
tam, kjer ga je posadil pokojni Stinnes. Njegova sinova
morata gledati reševalno akcijo in poslušati pokanje v
doslej trdnem tramovju vertikalne gospodarske orga-
nizacije.

Krah v rodbini in tvrdki Stinnes A. G. nam vsilju-
je neko drugo paralelo. Kakor znano, imamo tudi Slo-
vence svojega zelo majhnega Stinnesa. To je g. Prapro-
tnik, ki je skušal s sredstvi Slavenske banke ustvariti
nekaj sličnega kakor slavnemu Nemec. Ustvaril je majhen,
a ne ravno znaten koncernček, izoliral je Jadransko
banko, navezal stike z Žerjavom (ti so mu bili potreb-
ni) in tako uravnavežal gospodarsko kapaciteto s poli-
tičnim vplivom. Višek je bila »inkorporacija« Trbo-
veljske premogokopne družbe v industrijski koncern
Slavenske banke. Vertikalna organizacija v majhnem,
nekoliko nepopolnem štilu je bila dovršena: rudniki
(monopol na državne dobave premoga), livarne, me-
talurgika, tekstilije, les, opekarne, cementarne, vse do
vevskih papirnic, da so preskrbljeni »listi koncerna« s
cenenim papirjem. . .

Če je obstojala Stinnesova pomota v tem, da je ko-
pil »Sachwerte«, so napravili gospodje okoli Prapro-
tnikovega koncerna drugo napako: zanašajo se na
ugodno konjunkturo, so pridno in prekomerno investi-
rali v umetna, a ne iz domačih potreb nastala industrijs-
ka podjetja. Z angažmanom Länderbanke je gospoda
»spasila« znaten del industrije Slovenije pred predčas-
nim krahom, a vedno večja potreba po obratnem kapi-
talu (spričo neinteresiranja inozemstva) na eni strani
in vsled inozemske konkurence ter prilagodevanja trgo-
vine, kupni moči domačega konzuma na drugi strani je
nastala današnja stagnacija.

Nikdo ni povpraševal pri strokovnjakih, temveč so
slepo vtikali razpoložljiva denarna sredstva v podjetja,
ki ne morejo naprej in ne nazaj. Povrh pa so v Beogra-
du izvajali v praksi, kar je povedal mogotec Savič na-
šim strmečim »privrednikom«. . . da se razvoj slo-
venske industrije radi strateških ozirov ne more po-
speševati, pač pa da je želeli, da se podjetnost sloven-
skega kapitalizma osredotoči na osrednje ležeče kraje
naše kraljevine. . .

Krahi so različni. V Nemčiji nastopajo v drugih

oblikah kakor v Franciji in drugod. Naša kriza, ki jo
je povzročila znana skupina molilcev zlatega teleta, je
pa svoje vrste in je obremenjena tudi v političnem ozi-
ru. Kar je nemškemu delovnemu ljudstvu natovorila
Stinnesova »podjetnost«, to so pripravili slovenskemu.
neprimerno revnejšemu ljudstvu po njihovi krivdi pa-
sivne Slovenije gospodje, ki sede v sosvetu politično-
gospodarske kompanije Praprotnik—Žerjav. In njihov
malik se razkrajala!

Ob 2. obletnici smrti A. Stambolijskega.

Danes je druga obletnica, ko se je z gotovostjo do-
znalo, da so sedanji bolgarski vladinovi, ki so v noči
dne 9. junija 1923 v Sofiji izvedli državni prevrat, umo-
rili tudi vladnega predsednika in šefa zemljoradniške
stranke Aleksandra Stambolijskega. Današnji pravi
diktator Bolgarije in šef vsemočne Vojne lige general
Lazarov je lani izdal brošuro o prevratu od 9. junija, v
kateri trdi, da je Stambolijski »padel« dne 13. junija
zvečer. Ta datum bo najbrž odgovarjal, a sedanji go-
spodarji Bolgarije so še le okrog 17. junija 1923 »služ-
beno« potrdili vesti, da vodja zemljoradnikov ni več
med živimi.

Morilci so rabili par dni za utrditev svojega
položaja in za podlo obrekovanje svoje žrtve.

V svet so raznesli vesti, da je imel Stambolijski na-
kopičeno velikansko premoženje v juvelih in tujih va-
lutah ter vse pripravljeno za beg, da je bil razuzdanec,
nasilnik itd. Aleksander Stambolijski pa je bil tedaj
že mrtev —

zverinsko umorjen

in morilci, ki so med tem vlado že obvestili o svojem
delu ter sprejeli bogate nagrade in visoka oblasna
mesta, so celo

njegovo truplo razkosali in pometali v vodo,

da bolgarski kmetje na grobu svojega voditelja, osvo-
boditelja in mučenika ne bi netili samozvesti, nad na
zmago pravice in ljudske volje ter obračunov s trinogi.
General Lazarov trdi, da je vojaški oddelek pod vod-
stvom oficirjev Stambolijskega v Slavovicah v »redu
aretiral ter odvedel in da bi bil Stambolijski še danes
živ, če ne bi bili spotoma na eskorto navalili seljaki ter
toliko streljali, da je tudi Stambolijski padel v boju,
ki se je razvil. — Ne glede na ponašanje vladnih gar-
distov in hajdukov, da so Stambolijskega tako »zaklali
in pospremili, da ni o njem niti sledu«, je ta izjava pe-
klensko zlobna in lažnjiva tudi ob dejstvu, da je Can-
kov—Lazarov režim v dveh letih svojega obstoja

zločinsko pomoril okrog 20.000 Stambolijskijevih
pristašev.

Naj se še toliko govori o napakah Stambolijskijeve
vlade, to se pa le mora priznati, da je bil skrajno in is-
kreno zvest kmetskemu ljudstvu — torej večini Bolga-
rije, iz katere je izšel in katero je zastopal.

Absolutizem g. Pašića.

Samovoljno radikalno vodstvo je odredilo pospeše-
no delo za sprejem reakcionarnih zakonov. Sekcije za-
konodajnega odbora so se požurile z delom. Na tiskov-
nem, prosvetnem in sodniškem zakonu se dela z veliko
naglico in ko bo vse to gotovo, pa pridejo na vrsto dva-
najstine. S tem bi bilo skupščinsko delo gotovo in skup-
ščina bi se podala na počitnice.

Pašić ne mara parlamenta

in ko se sedaj ne gane iz svoje vile na Topčideru, pa
njegovi zaupniki prinašajo v klub in vladnim članom
njegova navodila, ki so višek samovolje.

Tudi finančni minister

se samovoljno udeležuje. V odboru za proučevanje in-
validskega zakona se nekateri radikali često strinjajo z
zastopniki opozicije, končno pa zvedo, da finančni mi-
nister ne da potrebnih sredstev, — in resignirano
umolknejo. Po samovolji finančnega ministra je prišlo
tudi do

spora v Narodni banki.

Generalni guverner Vajfert se ne strinja s tem, kar za-
hteva finančni minister potom svojega prijatelja Nova-

Celo njegovo življenje — 46 let (1879—1923) je bilo
boj. Kot sin revnejših seljakov je po dobrotnikih pri-
šel v šolo, kjer je pa tudi stradal, zlasti ker ni študiral
in delal za svoje blagostanje, ampak za bedni in brez-
pravni bolgarski kmetski narod, ki mu je izkazal svojo
hvaležnost s tem, da ga je že leta 1908 poslal kot po-
slanca v sobranje ali skupščino. Tu je videl vtelesene
vse krivice nad delovnim ljudstvom v kronani glavi tu-
jega mišljenja in tuje krvi — v kralju Ferdinandu
Koburg, ki je s kapo na glavi prihajal v »parlament«
ter udarjal s sabljo pred izvoljenimi poslanci, ki so
moral stati.

Stambolijski je proti temu najodločnejše pro-
testiral.

Drugič je nastopil proti kralju, ko je ta prišel v Trnovo
otvarjat veliko narodno sobranje, če tudi po ustavi do
tega ni imel pravice. To je bilo leta 1911, potem so se
pa kar vrstili spopadi med kraljem in zemljoradniškim
voditeljem, ki je imel vedno večjo narodno moč za se-
boj. Ko je 4. septembra 1915 kralj Ferdinand uvedel
Bolgarijo na strani Nemčije v svetovno vojno ter uda-
ril proti Srbiji, mu je Stambolijski zaklical: »Vaše Ve-
ličanstvo bo z glavo odgovarjalo za to politiko!« —
Ferdinand Koburg, prepričan, da je vse zaverovano v
moč in zmago nemškega orožja, mu je samo odgovoril:
»Brigajte se rajši za svojo glavo!« — in da to ni bila
frazza, se je videlo že v par dneh. Stambolijskega so po-
skušali najprej spraviti s poti z atentatom, a ko ta ni
uspel, so ga obsodili na dosmrtno ječo. Da ga v ječi niso
na tistem umorili, je pripisati samo temu, da se je vojna
sreča kmalu začela nagibati na drugo stran. Po treh le-
tih, ko je začela razpadati tudi bolgarska armada, so ga
izpustili. V največjih škripeh je poskusil kralj Ferdi-
nand najprej s »široko« vlado Teodora Teodorova, ko
pa je videl, da tudi ta nima obstanka, je zbežal — in
Stambolijski s svojimi zemljoradniki je prišel na krmil-
lo. Gotovo je napravil usodno napako, da je Ferdinand-
ovega sina Borisa pustil na prestolu.

Mož miru in iskrenega sporazuma

je bil Stambolijski, a v Beogradu se mu je to nekoliko
priznalo šele potem, ko je že umrl mučeniške smrti. —
Vlada daje diplomatsko podporo sedanjemu bolgar-
skemu režimu, ljudstvo pa časti spomin Aleksandra
Stambolijskega, velikega bolgarskega narodnega člove-
ka in velikega Jugoslavana. Slava mu!

koviča, direktorja Narodne banke in najbrž pride do
izvanrednega kongresa akcionarjev, kar bo prava sen-
zacija za vse finančne kroge v državi.

Pribičevićevi samovolji

je Pašić popolnoma prepustil prosvetni zakon. Tudi v
Srbiji je velik odpor proti temu zakonskemu načrtu,
mnogi radikalni poslanci bi temu odporu radi dali
duška, pa ne morejo ali pa si ne upajo, ker je »baja«
stvar Pribičeviću poveril in prepustil.

Prečanske radikalne deputacije

prihajajo v Beograd s pritožbami proti samostojnim de-
mokratom. Povodom Pribičevićevih shoda v Sisku je
pripeljal deputacijo hrvatskih radikalov bivši minister
dr. Peleš ter razlagal, da grozijo samostojni demokrati
na dve strani: radikalom in radičevcem.

Verifikacija in skupščina.

Verifikacijski odbor še ni sklican, skupščina se pa
sestane jutri popoldne in bodo na dnevnem redu naj-
prej interelacije. Predsednik skupščine Trifković je že
včeraj izjavljal, da bo skupščina najbrž razpuščena med
10. in 15. julijem.

katerega dalje se mora plačevati osebna dohodnina, od
doseganje svote D 5000 na D 20.000. Dalje predlaga, da
se znižajo takse pri kupoprodajnih in prevzemnih po-
godbah; posebno zahteva, da naj bi bili vsi prenosni
kmetijskih posestev in nepremičnin živega in mrtvega
inventarja do vrednosti 200.000 D prosti vsake takse,
kadar gre za prenos med možem in ženo, starši in otro-
ci. Predlog vsebuje v svoji celoti velika in nujno po-
trebna zboljšanja ter zmanjšuje davčni vijak. Od njega

Politične vesti.

Jugoslovanski klub za olajšanje davčnih bremen.
Na zadnji skupščinski seji se je razpravljalo o nujnem
predlogu poslanca Vesenjaka in tovarišev glede olaj-
šanja davčnih bremen. Jugoslovanski klub je predla-
gal, da se naj predvsem zviša eksistenčni minimum, od

bi imeli vsi sloji korist, posebno oni, ki so od davčne politike najbolj obremenjeni. Poslanec Vesenjaki je v lepem govoru, v katerem je orisal sedanje stanje, utemeljil nujnost predloga in apeliral na večinske poslance, da naj glasujejo za nujnost in s tem pokažejo, da so pravi zastopniki ljudstva, ki ječ pod težkimi davčnimi bremenami. Dasiravno so vladni poslanci priznavali nujnost predloga, je vendar vstal finančni minister Stojadinović, da nujnosti ne sprejme, ne da bi navedel kako motivacijo. Njegova izjava je napravila mučen vtis na celo zbornico. Poslanci Jugoslovanskega kluba so protestirali proti takemu sklepu vlade, v kateri sedi tudi dr. Žerjav. — Ko je skupščinski predsednik odredil glasovanje glede nujnosti predloga, je nekaj radikalov zapustilo dvorano, ostalo jih je pa toliko, da so s samostojnimi demokrati preglasovali složno opozicijo, ki je bila za nujnost tega predloga. Pri tem se je še posebej izkazal poslanec dr. Pivko, ki je stoje vneto glasoval proti ter se še posmehoval. Zgražanju Jugoslovanskega kluba se je pridružil mnogo Srbov in radikali so se očitno sramovali svojega prevnetega in prezagrizenega zaveznika. Poslanec dr. Pivko se je v zadregi pobral iz skupščinske dvorane.

Pribečevičev shod v Sisku. Pribečevič se krčevito drži vzorov in primerov nekdanjih madžarskih komisarjev za Hrvatsko ter z vsemi sredstvi prireja ljudske deputacije in shode, da bi radikalom pokazal, koliko ljudstva ima za seboj in kako potrebno je, da ostane na oblasti. Za Binkošti si je v Beograd naročil deputacijo iz Siska, zadnjo nedeljo si je pa v Sisku dal pripraviti ljudski shod, na katerega so iz vseh krajev vozili njegove pristaše, gardiste in ljudi, ki se dajo vsaj za en dan podkupiti in pridobiti za kako parado. Po samostojno demokratskih listih se je napovedovalo 12.000 ljudi, prišlo jih pa ni skupaj niti za polovico. Premleval je stare, že silno obrabljene fraze ter kazal veliko nevolje in skrbi nad tem, da mu radikali nočejo povedati, kaj se vse razgovarja z radičevci. Njegov govor naj bi bil kritika politike Radičeve stranke, odrekel in razočaral je pa popolnoma, ker je bilo vse plitvo, nestvarno in zelo staro. Svoj povdarek, »da narod zahteva, naj se preneha z mlatenjem prazne slame«, — bi moral obrniti na sebe in svojo stranko.

Po svetu.

Vrnitev italijanske opozicije v parlament. Dne 19. t. m. se je končalo tridnevno zborovanje italijanske opozicije, ki se je zaključilo s sklepom, da se vrne celokupna opozicija v parlament. Zborovanja so se udeležile vse stranke opozicije. Abstinenca italijanske opozicije traja že celo leto. Ker se fašisti za to demonstracijo niso niti najmanj zmenili, so opozicionarci le uvideli, da je najboljša se vrniti v parlament.

Nova vlada v Grčiji. Novo vlado je sestavil Mihailokopulos, ker je Kafanderis mandat za sestavo vrnil. Z malimi izjemami so stopili v kabinet skoro vsi stari ministri. Vlada je trdno odločena zatreti uporniško gibanje oficirjev, ki so skušali uprizoriti preobrat ter vpovstaviti vojaško diktaturo.

Nov volilni zakon na Čehoslovaškem. Na čehoslovaškem nameravajo spremeniti dosednji volilni zakon ter ga nadomestiti z drugim, ki vsebuje nekatere važne in zanimive nove točke. Tako smejo nastopati pri volitvah samo one stranke, ki lahko računajo z 2% vseh oddanih glasov (to je najmanj 160 tisoč glasov), ker znaša število volilcev na Češkem 8 milijonov. Novi zakon predvideva tudi izgubo pasivne volilne pravice. Kandidirati bodo mogli samo oni, o katerih odloči posebno sodišče, da niso zakrivali nobenega kaznjivega dejanja ter imajo neomadeževano preteklost. Z določbami novega zakona bo onemogočeno posegati v volilno borbo malim strankam, ki resno parlamentarno delo samo ovirajo.

Carinska vojna med Nemčijo in Poljsko. Poljska je z zasedbo Slezije prišla v posest ogromnih premogokopov, v katerih producira mnogo več premoga, nego ga porabi. Višek premoga je dosedaj izvažala v Nemčijo, ki je morala po določbah versajlske pogodbe uvažati mesečno 500 tisoč ton poljskega premoga. S 15. junijem t. l. pa je točka o uvozu poljskega premoga stopila izven veljave in Nemčija je pripravljena poljski premog uvažati le, če se sklene skupna trgovska pogodba med obema državama. Poljska je na izvoz premoga prisiljena radi velike gospodarske krize in ker bi izgubilo najmanj 30 tisoč rudarjev kruh, če se izvoz ukine. Radi tega je pristala na nemški predlog in pogajanja so se pričela že 3. marca. Nemčija rabi slezijski premog, vendar ne v toliki množini in zato je predlagala, da uvažata na naprej mesečno samo 60 tisoč ton. Poljaki na to niso pristali in radi tega so se pogajanja razbila. Ker je tudi o nekaterih drugih točkah trgovskih pogajanj nastal nesporazum, je Poljska zapretila Nemčiji s carinsko vojno ter prepovedal uvoza nemških industrijskih izdelkov. Če ne bo Nemčija od svojih zahtev odstopila, bo Poljska carinsko vojno izvajala in nemška industrija bo s tem težko prizadeta.

Nemiri na Kitajskem. O nemirih na Kitajskem se širi najrazličnejša poročila: enkrat se jim daje preveč političnega obilježja, drugič se jim prav nejasno slikajo kot sovražni izbruhi rumene rase proti Evropejcem, tretjič se zopet prav nejasno govori o vplivih te in one države in tako gre naprej v veliki nejasnosti, ki izhaja iz tega, da so Angleži in Amerikanci udarili svoj monopol na poročevanje iz Kitajske in iz daljnega vzhoda sploh. Ta monopol ima namen prikrivati velike krivice, ki se godijo Kitajcem. Od leta 1842 in 1859 so na Kitajskem že obsežne tuje kolonije, ki si lastijo vedno večje pravice ter so privedle v glavnem do prave dik-

ture nad domačini. Tujci imajo svojo samostojno, takozvano municipalno upravo, ki se raztega preko prave kolonije tudi daleč nad domačini. V municipalni upravi imajo Kitajci na papirju sicer svoje zastopstvo, ki je pa v resnici brez moči in veljave. S pomočjo Anglije, Amerike in deloma tudi Japonske je municipalna uprava gospodarica velikega dela kitajskih tovarn in produkcijskih sredstev sploh; nekaj si jih je enostavno prilastila, druge pa ustanavljala pod najugodnejšimi pogoji vsestranske podpore in pomoči od zunaj in najhujšega izkoriščanja domačih delovnih moči. Kitajski delavci so pravi sužnji v tujih tovarnah. Delovni čas je neomejen, plače so zelo nizke in ker dajejo podjetniki na račun plače tudi hrano, obleko in orodje, so delavcem popolnoma vezane roke in morajo dajati v suženstvo tudi žene in otroke. Delavstvo, ki pride iz dežele na kolonijsko področje, zapade seveda tudi politični in sodnijski oblasti tujcev. Tovarniške uprave imajo posebne, vsemogočne urade za delavce — domačine. V Šanghaju je od 1.740.556 — 976.430 predilnic v angleških in ameriških rokah. Angleški podjetniki zapirajo doma v Angliji svoje tovarne ter jih prenašajo na Kitajsko pod municipalno upravo, kjer delajo velike profite, ko so kitajski delavci na stopnji sužnje. Angleški labouristi (delavska stranka) so zbrali strašne podatke o izkoriščevanju kitajskega delavstva ter so tudi ugotovili, da so sedanji nemiri nastali, ko je uprava neke japonske predilnice zakrivila smrt par kitajskih delavcev ter dal potem s strašnim učinkom streljati na neoboroženo protestno demonstracijo kitajskega prebivalstva.

Val vročine v Evropi. Iz Amerike je preko Atlantskega oceana dospel val vročine v Evropo ter je zajel že Anglijo in zapadno Francijo. V Angliji je zahtevala vročina že številne žrtve, med njimi enega narodnega poslanca, ki se je zgrudil med sejo parlamenta. V Parizu je vročina tako huda, kot je še ne pomnijo; ob 6. uri jutraj kaže toplomer 25—26 stopinj, čez dan pa je vročina nepretrgoma 30 stopinj Celzija v senci. Večina obratov in tovarn je delovni čas tako spremenila, da se dela do 10. ure dopoldne in od 4. uri popoldne naprej. Vročina je tudi v Franciji zahtevala veliko človeških žrtev.

Nov vozni red

veljaven od 5. junija 1925, je pravkar izšel ter se dobi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena je komadu D 1.50.

Mednarodni položaj naše države.

(Iz govora poslanca Vesenjaka v skupščinski zunanje-politični debati.)

(Konec)

Torišče neprestanih homatij je Albanija. Mi smo očigledno tudi zainteresirani in zdi se, da smo se vezali s stranko veleposestnikov proti ljudstvu. Sicer pa tukaj naletimo na našega prijatelja in zaveznika — Italijo — in prav hvaležni bi bili gospodu ministru zunanjih zadev, da nam odkrije, kako se tukaj naše prijateljstvo in zavezništvo uveljavlja! Tudi bi nas močno zanimalo, ako nas gospod minister izvesti, kako se v Albaniji usidrava angleški kapital in s kakšnimi ekonomskimi in političnimi cilji? Kaj je resnice na poročilih, da so Angleži dali na razpolago sredstva za javno varnost in koliko so dali?

Naše oči so oprte sedaj tudi v Firenco. Tam se vršijo zopet dolgovetna pogajanja z našimi sosedi Italijani in zopet se slišijo od naše strani in iz Italije glasovi o prisrčnih, prijateljskih, zavezniških odnosajih. Vsi ti lepi odnosi pa ne omilijo žalostne usode našin bratov v Primorju in tri četrt milijona Slovanov tam nima najprimitivnejših narodnostnih pravic, nima možnosti narodno-prosvetnega razvoja in nima celo zagaranitirane osebne svobode. Ali je takšno stanje znak absolutne brezbriznosti ali pa lastne slabosti naše vlade? Kajti gotovo je, da se iskreno prijateljstvo ne kvitira na takšen način. Na mestu je vprašanje: ali bomo samo mi brez prestanka nacionalno, teritorialno, gospodarsko, komercialno plačevali »prijateljstvo in ozke zveze«? Tudi je zanimivo vprašanje, kaj se je ravno Italiji tako mudilo, da je kot naša prijateljska zaveznica prva podprla zahtevo bolgarske vlade po višjem statusu aktivne vojske!

Gospodu ministru za zunanje zadeve bi bili tudi zelo hvaležni, ako bi nam malo podrobnejše razkril stališče naše vlade glede ponovnega gibanja za priključitev Avstrije med nemškim narodom. Za vsakega nacionalista je jasno, da je in še dolgo ostane misel narodna državotvorna, saj je celo komunistična Rusija na tej bazi osnovno omejila svoj federativni sistem sovjetskih republik. Avstrija je — nočemo preiskovati po čigavi krivdi — obdržala neopravičeno toliko jugoslovansko-slovenskega elementa, da mora imeti naša vlada vedno pred očmi to našo bolno rano.

Avstrija je znala v svetu zbuditi zanimanje za »avstrijski problem« in zanimivo je, da izražajo vplivni politiki v Ameriki mišljenje (Lansing), da je treba Avstriji dovoliti priključitev k Nemčiji, ali pa izvesti gospodarsko ujedinjenje s Čehoslovaki. Angleži sami si

še menda niso na jasnem. Sliši se tudi, da je dr. Mataja sklenil pogodbo z Italijo, s katero se ti dve državi gospodarsko in politično ožje vezeta. Edino, kar o tem vprašanju zanesljivo vemo, je stališče češkega zunanjega ministra g. dr. Beneša, gotovo pa igra avstrijske vprašanje tudi važno vlogo pri sedanjih razpravah o garancijah miru in mej in med Angleži in Francozi.

Iz vsega navedenega izvira za nas in našo diplomacijo nujnost, da smo si z načrti, kaj in kako hočemo zavarovati svojo mejo na severozapadu, popolnoma na jasnem! Minimum zahtev jugoslov. države mora biti za slučaj, da se izvrši priključitev, da se naša meja etnografsko in strateško popravi in tudi njen obstoj garantira. Ob divergentnih nazorih, ki jih kažeta v reševanju problema srednje Evrope Angleška in Francija, bo za našo bodočnost prijateljstvo z ruskim narodom lahko izredne in soodločujoče važnosti. Ravno glede tega vprašanja pa ne vidimo pri naši diplomaciji nobene inicijative, čeravno je vprašanje ne le za Slovence, temveč za celo državo problem prvega reda, kajti težnja nemškega naroda po zvezi Berlin—Bagdad ni mrtva in nemški narod je velik, žilav, vstrajen!

Končno bi nas interesiralo, kako se naša vlada bori za naše državljane, ki so šli na Francosko za delom v rudnike, pa se baje nekateri prisiljeno borijo sedaj v francoskih legijah na vročih afriških tleh.

Ali je res, da je ameriška vlada tudi našo vlado opozorila na dolžnost odplačila vojnih in povojnih delogov? Ali in iz katerih razlogov se ne izpelje Blairovo posojilo?

V celoti mi opažamo neaktivnost naše diplomacije in posebej naših konzulatov ter občutimo iz tega izvirajočo škodo in neuspehe. Vzroke tej neaktivnosti vidimo v največji meri v ne samo strankarski, temveč celo klikarski razdelitvi višjih mest, v nepopolni izobrazbi diplomatskega osebja.

Posebej pa naša vlada zanemarja in ima nedostatno in nesmotreno organizirano informativno našo službo. Moč čehoslovaške je v izdatni meri v dobro organizirani informacijski službi. Daleč pred nami so v tem oziru Avstrija, Madžarska, celo Bolgarska in Grška. Skoro ne verjamem, da bi mogli konkurirati s Turčijo.

Slabost naše zunanje politike pa je tudi utemeljena v naših notranje-političnih in gospodarskih ter upravnih razmerah. O demokratizmu in samoupravi se pač veliko govori, a proti temu se dosledno dela. Pri nas vlada metoda fatalističnega čakanja in vsled tega popolno mrtvilo v reševanju najvažnejših in najnujnejših nalog.

Nimamo trgovinskih pogodb in kolikor jih imamo, so pomanjkljive in za naše narodno gospodarstvo škodljive. Carinska tarifa je poslancem in interesantom nedostopna. Kar drugod tvori jedro parlamentarnim bojem, se pri nas niti videti ne sme.

Imamo pač nasilje in nespoštovanje zakonov, imamo mnogo nepotrebne bede in veliko nespametnega in krivičnega fiskalizma, vsled vsega tega tudi obilo nezadovoljstva, ki ga hočete lečiti z »obznanami« in z zakoni o štampi in sodnikih. Vse to seveda tudi ni prikrito tujemu svetu in vse to pač ne ojačuje naše notranje moči, in ne dviga našega ugleda na zunaj.

Tako nehote moramo priti do logičnega zaključka, da je celotna zunanja in notranja politika naše sedanje vlade slaba in našim bistvenim nacionalnim in gospodarskim interesom naravnost neozdravljivo škodljiva.

Iz Slovenije.

SLOVENKE, PROTESTIRAJTE PROTI NAMERAVANEMU KRSENJU VASIH PRAVIC!

Balkanizem hoče vzeti našim Slovenkam enakopravnost z možem. Dočim se skoro ves omikani svet bori za enakopravnost žene z možem, hočejo pri nas oropati Slovenke še onih najbistvenejših pravic, ki jih naše žensktvo že ima.

Srbski državljanski zakon hoče sedanja vlada razširiti na vso državo. To bi pomenilo, da žena sploh ne bi mogla podedovati premoženja ne po možu, ne po starših, ne po drugih! To se pravi, da hočejo uvesti v Sloveniji turške navade, turške običaje! Med Turki in Azijati je žena brezpravna, sužnja!

Slovenke! Če nečete biti brezpravne v svojem lastnem domu, dvignite se! Protestirajte pravočasno! Dvignite se! Dokažite Slovenke z energičnim protestom, da ne date teptati še tistih borih pravic, ki jih že imate! Organizirajte povsod podpisovanje protestnih izjav. Priredite po večjih krajih protestne shode! Resolucije in protestne izjave pa pošljite Jugoslovanskemu klubu!

Slovenke, na plan! Ne dajte si vzeti svojih pravic!

Usoda vdov in sirot po umrlih železničarjih, kateri niso dobivali penzije. Mnogo je takih sirot v Sloveniji. Njih usoda je obupna. Tako je tudi slučaj vdove Z. iz Maribora. Mož je bil dolga leta zaposlen kot delavec pri železnici, a ko je umrl, ne dobi žena — delanezmožna — prav ničesar. Poslanec Franjo Žebot je dne 25. maja v tej zadevi poslal ministru železnice poslansko vprašanje in je zahteval odgovor. Te dni mu je minister odgovoril. Ker je odgovor važen tudi za druge miloščinarje, oziroma vdove in sirote, ga objavljamo. Minister piše pod št. 14764-25 z dne 29. maja 1925: »Čast mi je Vas obvestiti, da se vprašanje izplačanja miloščine vdovi Z. v Mariboru pretesa v mojem ministrstvu in ga še nisem mogel rešiti, ker nasledstvene države različno tolmačijo točke 6 in 17 rimskega sporazuma od 29. marca 1923. Miloščino vdovam in sirotam železniških uslužbencev, ki niso imeli prava na penzijo, so izplačevali avstrijske in madžarske drž. železnice. To se je ukinito po členu 106 ustave, ki med

Drugim pravi: »Nobena pomoč ali nagrada se ne more dati iz državne blagajne, ako ni po zakonu osnovana.« — Za osobe bivše južne železnice, katero je prevzeto ob pri- liki prevzetja bivše južne železnice v državno eksploata- cijo, velja odredba v točki 6 in 17 rimskega sporazuma o južni železnici, ki pravi: »Za osobe, ki ni vpisano v eno od treh penzijsko-podpornih fondov, omenjenih v čl. 9, si pridruže država pravo, da mu prizna ali pravo na pen- zijo (Gesellschaftliche Pension, Gesellschaftliche Provi- sion, Gesellschaftliche Gnadengabe), ki pripada osebi po odredbah, veljavnih za društvo v momentu prevzetja eks- ploatacije od tuje države, ali za službo, vršeno v državi, pravo na penzijo ali podporo, ki velja za personal drž. železnic.« — Jaz se še nisem mogel opredeliti za eno od teh dveh možnosti, ker če se poslužim prve možnosti, pridejo uslužbenci bivše južne železnice v mnogo boljši položaj od njihovih drugov v državni službi; če pa se dr- žim druge, moram zabraniti izplačevanje miloščine tudi uslužbencem bivše južne železnice. Drugo stališče bi oso- bje preveč težko pogodilo; zato sem odredil posebno ko- misijo, ki bo to vprašanje proučila ter našla tako rešitev v okviru zakonske možnosti, da bo zaščitila državo od prevelikih materialnih obtežitev ter zadovoljila vsaj delo- ma upravičene zahteve nesposobnih železniških uslužben- cev, njihovih vdov in sirot.« — Iz tega odgovora se vidi, da sedanji minister železnic dela na tem, da se usoda miloščinarjev ter vdov in sirot po umrlih železničarjih ven dar enkrat reši.

Velik uspeh poslanca dr. Hodžarja glede Prlekije in Prekmurja. Jugoslovanski klub je kandidiral v sekcijo za sodnijske zakone poslanca dr. Hodžarja, bivšega sodnika in državnega pravdnika, ki je pozneje prestopil v odveto- niško prakso, ker je težko preživljal številno družino z malimi prejemki državnega nameščence. Dr. Hodžar je v parlamentarni sekciji zakonodajnega odbora dosegel lepe uspehe za zboljšanje sodnijskih zakonov. Med drugim se je ves čas boril za to, da se mariborsko okrožno sodišče, ki je največje v celi državi (nad 360.000 prebivalcev), razdeli in v njegovem področju ustanovi novo okrožno sodišče. Na seji dne 12. t. m. je njegov predlog končno prodir. Uneslo se je v zakon o organizaciji sodišč, da se ustanavlja novo okrožno sodišče, kateremu bodo pripa- dala okrajna sodišča Ormož, Ljutomer, Gornja Radgona, Murska Sobota in Dolnja Lendava. Kot sedež okrožnega sodišča se je določil Ormož kot prometno središče, s ka- terim imajo ali bodo imeli vsi prizadeti kraji najugodnejše in najbližje zveze. Novemu okrožnemu sodišču bo pripa- dalo čez 150.000 prebivalcev.

Lavantinski novomašniki. V nedeljo, dne 28. ju- nija posveti lavantinski knezoškof deset novih delav- cev za vinograd Gospodov. Gospodje novomašniki bodo imeli primicije po naslednjem redu: 1. Adamič Adolf 12. julija pri Novicerkvi, slavnostni pridigar č. g. Al. Peček, kaplan, podicerč. 2. Časl Franc 19. julija pri Sv. Frančišku na Stražah, slavnostni pridigar veleč. g. Fr. Časl, stolni kanonik v Mariboru. 3. Drvodel Alojz 5. ju- lija v Črni na Koroškem, pridigar veleč. g. Franjo Šenk, župnik pri Sv. Jakobu v Rožu. 4. Horvat Stefan 19. ju- lija v Cirkovcah, pridigar veleč. g. Melhior Zorko, žu- pnik na Sp. Polskavi. 5. Klasinc Franc 26. julija v Cirk- kovcah, pridigar veleč. g. P. Englibert Klasinc, katehet na Viču pri Ljubljani. 6. Marohnič Ivan 12. julija v Križišču blizu Sušaka, pridigar č. g. Nikola Žuvič, ka- plan v Kraljevi. — G. Marohnič je kot gost izvršil četr- ti letnik v Mariboru in odide po posvečenju nazaj v svojo škofijo v Dalmacijo. — 7. Meško Josip 2. avgusta pri Sv. Tomažu pri Ormožu, pridigar veleč. g. pisatelj Franc Meško, župnik v Selah pri Slovenjgradcu. 8. Orel Ivan 12. julija v Mozirju, pridigar veleč. g. Franc Planinc, župnik pri Sv. Bolfenku pri Središču. — 9. Peitler Alojz, 19. julija pri Sv. Lovrencu nad Maribo- rom, pridigar veleč. g. Friderik Horvat, župnik pri Ve- liki Nedelji. — 10. Zolnir Joško 12. julija v Makolah, pridigar veleč. g. Alojzij Skuhala, spiritual v Mariboru. — Stirje gg. (Cajnkjar Stanko, Bošte Anton, Stakne Andrej, Zalar Alojz), ki so tudi letos dovršili četrti let- nik, pa še morajo odslužiti prej po 6 mesecev vojaške službe, nakar bodo tudi oni posvečeni. — Vse skupaj naj spremlja blagoslov božji na življenja poti!

Invalidsko zborovanje. Za župnije Zgornja in Spodnja Sv. Kungota, Svečina, Sv. Jurij ob Pesnici in Sv. Križ pri Mariboru se vrši v nedeljo, dne 21. t. m., pri Zgornji Sv. Kungoti, popoldne ob treh, v gostilni g. Gamser, poprej Vaupotič, invalidsko zborovanje. Vojni invalidi, vdove in sirote zgoraj navedenih župnij se vabijo k polnoštevilni udeležbi! — Odbor UVI, podružnica Maribor.

Koncert »Glasbene Matice« v Limbušu. Pevski zbor Glasbene Matice prireja vsako poletje koncertne izlete v okolico. Na že večkrat izraženo željo bo prihodnjo nede- ljo, dne 21. t. m., popevali za najbližjo okolico Maribora v Limbušu na vrtu g. Srečko Robiča. Proizvajal bo med drugim tudi precejšnji del beograjskega programa, kolik- or se ga pač more proizvajati na prostem. Za zbor bo narejen poseben oder, tako da pride, kakor v koncertni dvorani, vsak posamezen glas do svoje veljave. Vstop- nina je namenjena zavodu (šoli) Glasbene Matice in zna- ša za osebo 5 din.

Avtomobilska nesreča. Zadnjo soboto se je zgodila v Bresterici pri Kamnici avtomobilska nesreča, ki je zahtevala eno konjsko žrtev. Šofer lesnega veletrgovca Lešnika iz St. Lovrenca na Pohorju je vozil v noči po cesti od Kamnice naprej z izvanredno brzino. Radi pre- nagle vožnje ni pravočasno zapazil ob kraju ceste z le- som naloženega voza mariborskega posestnika in gostil- ničarja na Koroški cesti A. Voha. Avtomobil se je za- letel v konje ter voz. Enemu konju je bila dvakrat zlomljena noga, tovarni voz razbit, avtomobil pa tako poškodovan, da ni mogel nadaljevati vožnje. Od ljudi ni bil nikdo ranjen, pač pa so morali poškodovanega

konja zaklati na mestu nesreče. Vzrok nesreče je pre- nagla vožnja in to v noči in povrh še na ovinku.

Novice iz St. Ilja v Slov. goricah. Znano Polakovo gostilno pri postaji je prevzel g. Dimnik iz St. Lenarta. — Pri novi cesti St. Ilj—Velka betonirajo sedaj mostove čez potoke ter zidajo obrambne zide proti plazom. — Sadja ne bo pri nas skoro nič. Nekaj črešenj imamo, malo orehov in sliv, a drugega nič. — Vinogradi pa ka- žejo sijajno. Zal, da vinske cene padajo, tako da vino- gradniki letos nimamo niti toliko dohodkov, kolikor moramo davkov plačati. Če bo Pašič—Pribičevičeva vla- da še dalje na krmilu in nam bo predpisovala ter izter- jevala tako strašne davke, bomo propadli vsi, razun g. Sfiligoja, ki je vrlo zadovoljen s sedanjo vlado. Kaj pa je njemu, bogatincu za to, če mu predpišejo par sto- tisoč davka! V »Slovenca« in drugih listih sem čital, da so poslanci Slovenske ljudske stranke stavili nujni predlog, naj se davki omilijo in znižajo. Ta predlog je res bil na svojem mestu. Ali čital sem tudi, da je posla- nec našega Sfiligoja, Košutnika, Novaka, Ronkeja in učitelj, to je znani Pivko, glasoval v parlamentu proti znižanju davčnih bremen. Dobro, da mi to vemo! Da, da, g. Sfiligoj! Lepega h... ste nam naštimali. S tisti- mi vi vlečete in držite, ki so za visoke davke, da se nas uboge slovenske davkoplačevalce in delavce čisto iz- mozga! Sedaj vas poznamo od prave strani. Le sami si hodite v svojo gostilno in mesnico! Naj vas redijo Ko- šutnik in liberalni učitelji ter tisti nesrečniki, ki so vo- lili Pivka!

V Juršincih niže Ptujja je umrl posestnik Kovačec, oče dirigenta mariborske podružnice Zadrzne gospo- darske banke. Rajni je bil naš zvesti prišlaš, naroden Slovenec, dober ter skrben oče in pri vseh priljubljen. Bodi mu zemljica lahka.

Loterija v Ptujju. Zanimanje za srečke efektne loterije v Ptujju je vedno večje, zlasti pa sedaj proti koncu, ker vsak bi žele biti deležen kakega lepega dobika te loterije. Naročila še vedno prihajajo od vseh strani; da pa more- mo vsem zadovoljiti, ki še povprašujejo in želijo srečke, smo primorani dan zrebanja preložiti in sicer na 26. julija. Zrebanje se torej ne bo vršilo 29. junija, ampak neprekl- no dne 26. julija popoldne v Ptujju, obenem bo tudi skup- na ljudska prireditve. Razprodajalci srečk lahko zadržijo srečke do dne 20. julija. Kdor torej še nima srečke naše velike efektne loterije, naj takoj segne po nji! Stane samo 5 din. Dobitkov je 250 v skupni vrednosti 50.000 din. Piši dopisnico na župni urad Sv. Petra in Pavla v Ptujju.

Državna realna gimnazija v Ptujju. V I. razred se bodo sprejemali učenci (učenke) v torek, dne 30. junija t. l. Vpisovali se bodo od 8. do 9. ure, čemur sledi do 9. do 11. ure pismeni izpit iz slovenskega jezika ter računstva. Za vpis je potrebno spričevalo osnovne šole z redi iz vero uka, slovenskega jezika in računstva. Vpišejo se učenci lahko tudi že prej pri ravnatelju ob uradnih urah.

Mobilizacija miru in bratstva na Brezjah. Občni zbor ZSV. Z urnimi koraki se bliža naš dan 30. avgust, vojni tovariši! V vsakem kraju (občina, župnija, eventualno po- družnica) naj se javi čimprej vsaj 1 požrtvovalen mož, ki bo zaupnik Zveze za tisti kraj. Naslov naj javi Zvezi bivših vojakov, Miklošičeva cesta 7 a, ki mu takoj odpošlje pra- vila že od oblasti potrjena in položnice, da nabira pri- spevke za našo skupno prelepo spominsko ploščo, ki sta- ne 10.000 dinarjev in jo vsakdo lahko vidi pri trdkri Vod- nik v Ljubljani ter za druge najnujnejše stroške Zveze. Ti poverjeniki naj tudi vsaj 14 dni pred 30. avgustom spo- ročijo Zvezi v Ljubljano, koliko mož približno pride iz nji- hovega kraja na Brezje, da zamoremo pravočasno poskr- beti za posebne vlake. Polovična vožnja nam je zagotov- ljena. Bratje, kakoršnokoli uniformo ste nosili, ob spominu na padle tovariše pozabimo na medsebojne prepire in ve- selo ter nemudoma na delo! Odbor Zveze bivših vojakov ZSV za Slovenijo v Ljubljani.

Tillerjeva koča v Logarski dolini se otvori dne 28. junija 1925, ob 14. uri. Odpeljemo se v soboto, dne 27., ob 13.42 do Prevalj ter od tam z avtom v Črno, kjer pre- nočimo. Drugi dan se povzpemo čez Bistrasedlo v Sol- čavo in od tam do Piskernikovega zavetišča. Povratek čez Okrešelj—Kamniško sedlo—Kamnik—Ljubljana. — Radi polovične vožnje se je zglastiti z legitimacijo SPD. v trgovini g. I. Baloh, Gosposka ulica, do najkasneje 24. t. m. Udeležite se po možnosti otvoritve te naj- mlajše planinske postojanke. Planinski pozdrav! Rotter.

V zaporih okrajnega sodišča Novomesto se nahaja Vladimir Gačič, rojen dne 22. oktobra 1905 v Beogradu. ki se izdaja za dijaka in je tukajšnji »Podmladek Rdečega križa« oškodovan za znesek 200 din. pod pretvezo, da je dijak in da je na potovanju iz Beograda v Ljubljano izgu- bil svoje tovariše ter ostal brez sredstev. Ker se je nahajal isti tudi v Ljubljani, Celju in Mariboru, ter tudi na Bledu, ni izključeno, da tudi v teh krajih ni napravil kake nered- nosti, vsled česar se naproša vsak, ki bi po imenovanem bil oškodovan, da to javi okrajnemu sodišču Novo mesto, sklicujoč se na štev. U 448-25.

Dnevne novice.

Orjuna. Orjunaši se na vso moč trudijo, da bi po- stala beseda »Jugosloveni« ime narodu, kojega hočejo ustvariti iz Slovencev, Hrvatov in Srbov. Ako bi pomislili, da je srbski izraz »Jugosloveni« le geografično-etična o- značba, koja pomeni, da so Slovenci, Hrvati in Srbi Slo- vani in prebivajo na jugu, in da iz te označbe ni razvidno, ali se smatrajo Slovenci, Hrvati in Srbi za troje plemen- jednega in istega naroda, ali pa za troje samostalnih na- rodov, bi se mogli prepričati, da se z izrazom »Jugoslo- veni« ne da označiti narod, kojega bi naj tvorili Slovenci, Hrvati in Srbi. Iz tega pa je tudi videti, kako uboga, plitva in površna je orjunaška »jugoslovenska« ideologija!

Jugoslavizem. Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari so Slo- vani in prebivajo na jugu ter se vsled tega označujejo slo- venski »Jugosloveni«, hrvatski »Jugoslaveni«, srbski »Ju- gosloveni« in bolgarski »Jugoslavjani«, se smatrajo sami za četiri samostalne narode in kot takšni morejo živeti le samo v federativni državi »Jugoslaviji«. Na takšno federa- tivno državo so že mislili pred kakšnimi 60 leti Srbi in Bolgari. Da je temu tako bilo, je treba navesti za dokaz le imena Srbov: knez Mihajlo III., Magazinovič, Garašanin, ter Bolgarov: Georgijev, Rakovski, Karavelov. In dejstvo je, da je bil za svetovne vojne ideal Slovencev in Hrvatov Jugoslavija — federativna jugoslovanska država in je še tudi danes. Za Jugoslavijo so tudi Bolgari in gotovo tudi del Srbov. Izraz »Jugoslavija« namreč samo ob sebi že znači federativno ali jugoslovansko državo s širokimi sa- moupravami posameznih jugoslovanskih narodov. In gi- banje ali pokret za združenje vseh Slovencev, Hrvatov, Srbov in Bolgarov v Jugoslaviji se more torej upravičeno označiti z besedo »jugoslavizem.«

Dalmatinci se izseljujejo v Belgijo. Iz Dalmacije prihajajo poročila, da se izseljujejo Dalmatinci kar v trumah v Belgijo. V Belgiji je namreč še vedno dovolj dela s popravilanjem za časa vojne razdrtih cest, hiš itd. Sedaj je v Belgiji zaposlenih že veliko število dal- matinskih delavcev, ki pošiljajo v domovino pohvalna poročila o dobrem zaslužku.

Krvavo vaško veselje. V selu Nakovo blizu Kikinde se je vršila vaška veselica. Ko so se ljudje po stari na- vadi malo preveč upijali, je prišlo do krega ter pre- pira med vaškim bogatašem Jovanom Ebenhardom in financarjem Simonom Rokovičem. Iz prepira se je raz- vil krvav pretep, kojega smrtna žrtev je postal Eben- hard, ker so financarju priskočili na pomoč tudi čari- niki. V tem pretepu je bilo poleg ene smrtno žrtve tudi več težko ranjenih.

Štrajk solarjev na otoku Pagu. Solarji na otoku Pagu so organizirani v posebni strokovni organizaciji. Ti solarji so začeli 12. t. m. štrajkati in to radi tega, ker jim je uprava državnih monopolov odbila zahtevo po zvišanju dne. Ako bo štrajk trajal še nekaj časa, bo država oškodovana za 5—10 milijonov dinarjev. Za- hteve po zvišku dne, ako bi jej ugodila uprava mo- nopolov, bi znašala k večjemu 400 tisoč dinarjev.

Ustrelitev nevarnega roparja. V bližini Nove Gra- diške so te dni orožniki ustrelili zloglasnega slavo- nkega roparja Stjepana Benkovič, ki je užival kot neva- ren roparski morilec slavo drugega Čaruge. Na nje- govo glavo je bilo razpisana tudi visoka premija. Leta 1923 je pobegnil Benkovič iz zaporov v Sremski Mitro- vici in od tega časa se je klatil po okolici Nove Gradiš- ke kot strah in trepet vsega prebivalstva. Skrival se je pri svojih prijateljih, katere je z darili in grožnjami prisilil, da ga niso izdali. Pred par dnevi je še ustrelil svojega strica, ker je izvedel, da je izdal njegovo skri- vališče orožnikom.

Iso Lang aretiran na Dunaju. Upravo monopolov še vedno vznemirja afera tvornice cigaretnega papirja »Mira« v Osijeku. Ravnatelj te tvornice Iso Lang je nam- reč oškodoval državo za več milijonske svote s pro- dajo cigaretnega papirja, opremljenega s ponarejenimi monopolskimi znamkami. Lang je pobegnil na Dunaj, kjer se je dolgo časa skrival; naposled ga je spoznal na ulici neki Jugoslovian ter opozoril na njega policijo. — Lang je bil aretiran ter bo prepeljan v Osijek.

Roparji na Skaderskem jezeru. Hrabri Črnogorci da- nes ne morejo več prirejati roparskih pohodov v sosednje države, ker jih držijo naše oblasti preveč na uzdi. Zato pa si tuhtam izmislijo pustolovščino, da oropajo kar domače ljudi. Te dni je izvršilo nekaj kmetov iz okolice Skaders- kega jezera uprav na amerikanski način rop na parniku, ki vozi iz Skadra v Plavnico. Oblekli so se v uniforme fi- nancarjev ter ustavili parnik na sredi jezera. Kapitanu so javili, da imajo nalogo, zapleniti tihotapljenе stvari. In res so zaplenili vso svilo, tobak in druge dragocenosti potni- kom in mornarjem. Ko so kapitanu javili, naj se v Plav- nici oglasi na carinarnici, so jo z uplenjenim blagom od- kurili. V Plavnici je kapitan na svoje začudenje izvedel, da niso bili pravi financarji, ki so mu ladjo preiskali. Orožništvo je takoj predrzne roparje zasledovalo ter jih kmalu izsledilo. Pri njih so našli vse na ladji zaplenjeno blago.

Borza. Budapest 798—818, Berlin 13.48—13.63, Ita- 56.73—57.53, Pariz 275.50—280.50, Praga 168.65—171.04, Dunaj 802—814, Zürich 11.06—11.16, Amster- dam 2275—2305. Dinar notira v Curihu 8.975.

Iz Maribora.

Kirurški oddelek in ambulatorij za spolne bolezni sta v mariborski javni bolnici kontumacirana od 16. do 25. junija. V tem času se v teh oddelkih ne bodo spre- jemali bolniki. Najnujnejše operacije se bodo vršile v baraki na dvorišču. Vzrok kontumaca je škrlatica.

Nekaj vprašanj g. velikemu županu mariborske oblasti. Pri nas v Jugoslaviji je potom stroge centrali- zacije vse tako urejeno, da romajo celo neznatne malen- kosti do najvišje instance in radi tega si dovoljujemo g. velikemu županu postaviti sledeča vprašanja: Ali so službena kolesa tudi za privatne vožnje nižjih uradni- kov okrajnega (srežkega) glavarstva? Kdo je prodajal lanskó leto, ali morda celo brezplačno oddajal na okr. glavarstvu še dobro ohranjeno pisarniško pohištvo? Še danes na glavarstvu službujočemu uradniku se je s par težkimi konji dostavil na dom voz poln dobrih preda- lov, štelaz, vrat in pisalnih pultov, ki so romali v peč. Ako so bili omenjeni predmeti prodani, zakaj se ni raz- pisala licitacija? Ali je dovoljeno si izposojevati pri okrajnem glavarstvu zaplenjeno orožje, kot: brovnič,

